

ՎԱԽՃԱՆ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄ

ԵՐԱՆԱՇՆՈՐՀ

Տ. ԹՈՐԳՈՍ Ս. ՊԱՏՏԻԱՐՔԻ

Թորգոմ Պատրիարք, իր կեանքի վերջին ինը ամիսները անցուց մահաբունի մեջ Ֆրանչիսկեան Միաբանութեան՝ Սուրբ Փրկչի Վանուց՝ բուժարանի սենեակներէն միոյն մեջ, ուր ստացաւ բժշկական լաւ խնամք ու հոգատարութիւն: Ան իր մահկանացուն կնքեց 12 Հոկտեմբեր 2013, Ուրբաթ օրը առաւօտեան ժամը 10:30ին: Հանգուցեալի վախճանումէն անմիջապէս վերջ, գոյժը տեղեկացուցաւ Ֆրանչիսկեան միաբանութեան կողմէ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան եւ անորմով գլխաւորուած Սուրբ Աթոռոյ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Նուրիան Արք. Մանուկեանին, պարտ ու պատշաճ թաղման կարգադրութիւնները տեսնելու:

Սրբազան Պատրիարքի մահուան գոյժը արձագանգուցաւ Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարի մեծ զանգին սգահունչ դողանջներով: Սուրբ Յակոբայ Տեառնեղբօր Գահը սեւ քողով ծածկելէ եւ Պատրիարքարանը կարմիր մոմով կնքելէ ետք, Տնօրէն Ժողովը, Սուրբ Աթոռոյ Լուսարարապետ Սրբազան Հօր գլխաւորութեամբ՝ կազմեց Հոկտեմբեր 22-ին կայանալիք թաղման եւ վերջին օծման արարողակարգը: Հանգուցեալի մարմինը հիւանդանոցին մեջ զմոտուելէ վերջ, Հոկտեմբեր 21-ին, Կիրակի յետ միջօրէին ժամը 2-ին, բերուցաւ Երուսաղէմ Հին Քաղաքի Յոպպէի դրան առաջ, ուր կը սպասէին Միաբանութիւն եւ Ժողովուրդ, Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ Նուիրապետական Աթոռներու ներկայացուցիչներ, Թեմակալ Առաջնորդներ եւ տեղոյն Քրիստոնեայ յարանուանութեանց Պետերու ներկայացուցիչներ: Թափօրը կը գլխաւորէր Սուրբ Աթոռոյ Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Արիս Արք. Շիրվանեան:

Ծանր լռութիւն մը տիրած էր ամենուրեք: Բոլորի մտքին յուշերու կարաւան մըն էր, որ կ'անցնէր: Հանգուցեալ Պատրիարքը ծանօթ անձնաւորութիւն մըն էր մեծին ու պզտիկին, որոնք եկած էին իրենց յարգանքի վերջին տուրքը մատուցելու: Հոն էր, Հայ Երուսաղէմը իր բոլոր խաւերով: Հոգեւորականաց փաղանգը, Ժառանգատրաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի սաներն ու Սրբոց Թարգմանչաց Վարժարանի երկսեռ աշակերտութիւնը, Միութիւններու ներկայացուցիչներն ու համայն Սաղիմահայութիւնը:

Թափօրը առաջնորդեց հանգուցեալ Ս. Պատրիարք Հօր մարմինը դէպի Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, ուր պիտի հանգչէր մինչ յաջորդ առաւօտ վերջին օծման եւ առ Աստուած յուղարկաւորութեան համար:

ՎԵՐՋԻՆ ՕԾՈՒՄ

Յաջորդ առաւօտ, Երկուշաբթի, տեղի ունեցաւ վերջին օծման արարողութիւնը Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարին մեջ: Առաւօտ կանուխ՝ չորս վարդապետներ,

Երջանկայիշատակ Պատրիարք Սրբազան Հօր դագաղը, Կիրակի 21 Հոկտեմբեր
2012-ին, յետ միջօրեի ժամը 2-ին, կը դիմաւորուի Դաւթի դռնէն:

Երջանկայիշատակ Պատրիարք Արքագան Հոր դագաղը, Կիրակի 21 Հոկտեմբեր 2012-ին, յետ միջօրեի ժամը 2-ին, հանդիսաւոր Քափօրով կը բերուի Արքոց Յակոբեանց Մայր Տաճար:

դազադին շուրջ լռելայն քաղեցին աւետարաններ եւ սաղմոսներ: Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութենէն ետք, Հանգստեան հանդիսատար Ս. Պատարագը մատոյց Արարատեան Թեմին Առաջնորդ եւ Հայրապետական Փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Նաւասարդ Արք. Կճոյեան: Ս. Պատարագի ընթացքին, «Ողջոյն»էն առաջ, դազադը բեմ հանուեցաւ, ուր Սուրբ Աթոռոյ Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Արիս Արք. Շիրվանեան, կատարեց վերջին օծման կարգը՝ շրջապատուած Նուիրապետական Աթոռներու ներկայացուցիչ Եպիսկոպոսներով եւ հայրերով:

Ժողովուրդը փութացած էր Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, իր յարգանքի վերջին տուրքը բերելու Երուսաղէմի Հանգուցեալ Պատրիարքին:

Ներկայ էին Երուսաղէմի Քաղաքապետարանէն ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի Սուֆթին եւ դեսպանատուներու եւ հիւպատոսարաններու ներկայացուցիչներ:

Օծման յուզիչ արարողութենէն վերջ եւ «Ողջոյն»էն առաջ, յանուն Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ամենայն Հայոց Հայրապետի եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան՝ Հանգուցեալ Պատրիարքի դամբանականը խօսեցաւ Արարատեան Թեմի Առաջնորդ եւ Հայրապետական Փոխանորդ՝ Տ. Նաւասարդ Արք. Կճոյեան: Անոր հետեւեցան, Կիպրոսի Թեմին Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Վարուժան Եպս. Հերկելեանի դամբանականը՝ յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան Ընդհանուր Փոխանորդ՝ Տ. Արամ Արք. Աթէշեանի դամբանականը յանուն Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան:

Ասկէ ետք, Սուրբ Աթոռոյ Տեղապահ՝ Տ. Արիս Արք. Շիրվանեան հայերէնով եւ անգլերէնով ներկայացուց Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր կենսագրական սեղմ բայց կարկառուն գիծերը:

Դամբանական խօսքերէն վերջ, բովանդակ հոգեւորականաց դասը Աւագ Խորան բարձրացաւ եւ «Ողջոյն»ի հրահանգէն յետոյ, բոլորը ծնկաչոք իրենց վերջին հրաժէշտը առին Սուրբ Աթոռոյ Հանգուցեալ Պետէն:

ԹԱՂՄԱՆ ԿԱՐԳ

Ս. Պատարագի աւարտին, Միաբանութիւն եւ Ժողովուրդ թափօր կազմած, չորս հոգեւորական հայրեր թագ ի գլուխ, ուսամբարձ տարին Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր դազադը տարին Փրկչականք, հոն հանգչեցնելու անոր մարմինը՝ Երանաշնորհ Պատրիարքներու կողքին:

Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր մարմինը հանգչեցաւ հանգրուան առ հանգրուան, Սրբոց Յակոբեանց Վանուց մուտքին, Սիոնի Ճանապարհին, Սիոնի Դրան առջեւ, ուր եւ քաղուեցան աւետարանական պատշաճ հատուածներ:

668-2017

Թաղման կարգի աւարտին, Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր մարմինը յանձնուեցաւ հողին, «Փառք ի բարձունս» երգեցողութեամբ:

Յուդարկաւորութենէն յետոյ, Միաբանութիւնն ու ժողովուրդը բարձրացան Պատրիարքարան՝ իրենց ցաւակցութիւնները մատուցանելու Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան սգակիր անդամներուն եւ Սուրբ Աթոռոյ Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Արիս Արք. Շիրվանեանին:

Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր յիշատակը անթառամ պիտի մնայ բոլոր անոնց մէջ, որոնք ճանչցած ու վայելած են Սրբազան Հօր հայրական խնամքն ու հոգատարութիւնը:

Երանի որ ունիցի յիշատակ ի Սիոն

Նորայր Վրդ. Գազազեան

Երկուշաբթի առաւօտ, 22 Հոկտեմբեր 2012-ին, Աւետարաններու ընթերցում:

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՍՈՒՐԲ ԷՃՄԻԱԾԻՆ

SUPREME PATRIARCH
CATHOLICOS
OF ALL ARMENIANS
MOTHER SEE OF HOLY ETCHMIADZIN

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔԸ
ԵՐՈՒՄԱՂԵՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԱՄԵՆԱՊԱՍԻԿ
Տ. ԹՈՐԳՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ ՀՈՒՂԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

“Լեր հաւատարիմ մինչև ի մահ և տաց քեզ զպսակն կենաց”:
(Հայտն. 2.10)

Սգակիր հոգևոր եղբայրներ, բարեպաշտ ժողովուրդ,

Այս տխուր օրը վշտալի սրտով աղոթք ենք բարձրացնում առ Աստված Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարք Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Մանուկյանի հոգու հանգստության և խաղաղության համար:

“Լեր հաւատարիմ մինչև ի մահ և տաց քեզ զպսակն կենաց”: Մեր Տիրոջ այս խոսքերը հավիտենական կյանքի բերկրալի խոստումն են բերում յուրաքանչյուր հավատացյալի, ով ապրում է խորին հավատով ու Քրիստոսասեր ոգով՝ բարի ու արդար գործերով ծառայելով մարդկանց և իր ժողովրդին: Ի Տեր հանգուցյալ Թորգոմ Պատրիարքի ողջ կյանքն այդպիսի եղբայրում ու անհոգեաբեկ պաասավորություն եղավ Բարձրյալն Աստծուն և հարազատ ժողովրդին: Հոգեւոյս Պատրիարքը մինչև մահ հավատարիմ մնաց իր կոչմանն ու առաքելությանը, Եկեղեցուն ու ազգին ամբողջանվեր ծառայության ուխտին, որով և Տիրոջ խոսքի համաձայն՝ պիտի ստանա կյանքի պսակը հավիտենական երանելի օրհաններում: Միքելի հավատավոր զավակներ Մեր, այսօր, երբ տխուր են մեր սրտերը, ու սուգի մեջ ենք սիրելի Պատրիարքից բաժանումի այս ծանր պահին, հավատում ենք, որ իր հոգին ուրախությամբ պանծում է դեպի Փրկիչը մեր Հիսուս Քրիստոս և հավերժական կյանքի հանգրվանում Աստծո առջև պիտի ներկայանա առաքելական խոսքի վկայությամբ:

“Պատերազմեցի բարի պատերազմը, ավարտեցի ընթացքը, պահեցի հավատը” (Բ Տիմ. 4.7):

Մեր հոգիներում այս պահին Պատրիարք Սրբազանի հետ կապված ջերմ հիշողություններն են և մեր մտահայացքի առջև՝ նրա կյանքի վաստակաբեռն ուղին: Երուսաղեմի Սրբոց Հակոբյանց Ժառանգավորաց վարժարանի հոգևոր դարբնոցում է թրծվել ոգին բարեհիշատակ Պատրիարքի: Հոգեւոյս Թորգոմ Պատրիարքը երիտասարդ հասակում՝ քսանամյա տարիքում, Սուրբ Հակոբոս գլխադիր առաքյալի մասունքակիր տաճարում ծնրադիր ուխտադրությամբ ստանձնեց կուսակրոն հոգևորականի առաքելությունը ազգային-եկեղեցական մեր անդաստանում: Ավելի քան յոթը տասնամյակներ ազգասիրության ու հայրենասիրության ոգով նա արդյունազարդեց իր սպասավորությունը Երուսաղեմի Պատրիարքությունում, ապա որպես առաջնորդ Միացյալ Նախանգեղի Արևմտյան, այնուհետև Արևելյան թեմերում: Ընտրվելով Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարք՝ լուսահոգի Թորգոմ Սրբազանը վերադարձավ իր հոգևոր ծննդավայրը, որտեղ տասնամյակներ շարունակ նախանձախնդրությամբ, իր խրոխտ ու վեհանձն ոգով ջանք ու եռանդ ներդրեց՝ ի շինություն Պատրիարքության և ի պահպանություն Սուրբ տեղյաց մեր նվիրական սրբությունների: “Ստուեր են կենք մեր ի վերայ երկրի”, - ասում է Հոբ երանելին (Հոբ 8.9)՝ նկատի ունենալով երկրավոր կյանքի անցողիկությունն ու կարճատևությունը հավերժության համեմատ: Թորգոմ Պատրիարքի առաքելությունը, սակայն, լույս եղավ մեր ժողովրդի հոգևոր-եկեղեցական կյանքում և իր պայծառ հետազոտող թողեց մեր Եկեղեցու

պատմության և հավատավոր հայորդյաց բարի հիշողությունների մեջ: Երուսաղեմ՝ Տերունակոխ վայրերին երկրպագության այցելող բազմաթիվ հայ ուխտավորներ Մայր Հայրենիքից և աշխարհի տարբեր երկրներից այստեղ մխիթարվում էին Պատրիարքի քաղցր ու օրհնաբեր խոսքով, գորանում հավատքով՝ բարի ընթացքով ու երկնահաճո գործերով զարդարելու իրենց աստվածաշնորհ կյանքի ուղին:

Այսօր փակվում է երկրավոր կյանքի մատյանը հանգուցյալ Թորգոմ Պատրիարքի, սակայն նա շարունակում է խոսել մեզ հետ իր գրքերի, բանաստեղծական ժողովածուների, մենագրությունների ու թարգմանությունների միջից, որոնցում ծրարել է իր հոգու խորին հավատքը, մտածումներն ու զգացումները՝ իր ընթերցողներին քաջալերելով բարու, արդարության ու ազնվության և ազգային սրբազան արժեքների հանդեպ անսկզբ նվիրումի:

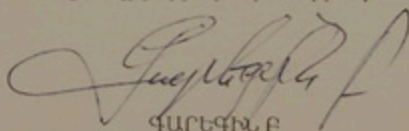
Սիրելիներ, Սուրբ Հոգու մխիթարության շնորհները հայցելով մեզ ամենքիս՝ Մեր քաջալերանքի խոսքն ենք ուղղում Սրբոց Հակոբյանց զինվորյալ միաբանության անդամներին, ովքեր նվիրյալ պահապաններն են այս Սուրբ Աթոռի և պաշտպանները Սուրբ տեղյաց մեր սրբությունների: Թող Բարձրյալն Աստված միշտ գորակից լինի ձեզ, որպեսզի վախճանյալ Պատրիարք Սրբազանի երկարամյա նախանձախնդիր ծառայության օրինակով հավելք փառքն ու պարծանքը Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքության և երկնառաք օգնականությամբ պայծառ պահեք Սրբոց Հակոբյանց միաբանությունը՝ աղոթական ջանքեր բերելով համայն հայության հոգևոր շինության ու առաջընթաց կյանքի համար:

Ի խորոց սրտի աղոթք ենք վերառաքում առ Ամենողորմն Աստված, որ երկնից լուսեղեն օրհաններում քաղցրությամբ ընդունի և աջակողմյան դասում՝ երանյալ սրբերի շարքում, հանգչեցնի հոգին վաստակաշատ ու հավատարիմ Իր ծառայի՝ Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարք Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Մանուկյանի, և Սուրբ Հոգու շնորհներով մխիթարություն պարգևի հավատավոր համայն մեր ժողովրդին:

Լույս, աղոթք և օրհնություն մեր սիրելի Թորգոմ Պատրիարքի անմոռաց հիշատակին:

“Յիշեցե՛ք Տէր զհոգի ծառային Իւրոյ և յանգուսցե՛ զնա ի յոյս երեսաց Աստուածութեան Իւրոյ. ամէն”:

Վշտակից սիրով և օրհնությամբ՝

ՎԱՆԵՐԱՆՆԻ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Երկուշաբթի առաւօտ, 22 Հոկտեմբեր 2012-ին, Սուրբ եւ անմահ Պատարագի ընթացքին, Պատրիարքական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Արիս Արք. Շիրվանեան կը կատարէ Վերջին Օծումը:

Տեղապահ Սրբազան Հայրը կուտայ հոգեւոր պատգամն ու դամբանականը Հանգուցեալ Պատրիարք Սրբազան Հօր:

ԿԱԹՈՂՈՍԿՈՍԱՐԱՆ ՄԵԾԻՏԱՆՆ ԿՐԼԻԿՈՅ

ԱՆՏԻԿՈՍ - ԼԻՈՆԱՆ

Թիւ.....

Ամթիլիսս,

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂՈՍԿՈՍԻ ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԺ

Ն.Ա. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐԺ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

“Ջրարոճ պատերազմ պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի, զհաւատսն պահեցի: Այսուհետեւ կայ մնայ ինձ արդարութեան պսակն, զոր հատուցէ ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ...” (Ք. Տմ. 7-8):

Պօղոս Առաքեալ իր երկրաւոր կեանքի վերջալուսին այս բառերով կը բնորոշէ իր սպրած կեանքը ու մանաւանդ էրիստոնէական հաւատքի տարածման բերած իր մասնակցութիւնը: Արդարեւ, որեւէ կը պատշաճին Առաքեալին այս պարզ բայց խորիմաստ բառերը Հոգեւոյս Պատրիարքին, որուն աւելի քան կէս դարու հոգեւոր կեանքը լեցունեցաւ ու արժեւորուեցաւ հաւատքի առաքելութեամբ: Ամենապատիւ Տ. Թորգոմ Պատրիարք իր երկրաւոր կեանքի օրերը ապրեցաւ ու հարստացուց հոգեւոր տաւոր արժէքներով ու սկզբունքներով այլ խօսով, հաւատքի առաքելութեան կենսագործումով մեր եկեղեցւոյ ու ազգի կեանքէն ներս՝ Երուսաղէմի արեղայական տարիներէն սկսեալ մինչեւ Միացեալ Նահանգներու իր առաջնորդական շրջանը ու ապա իր գահակալութեան տարիները, որպէս Պատրիարք Երուսաղէմի Հայոց:

Մենք մօտէն նանչցած ենք հոգեւոյս Պատրիարքը անցնող շուրջ քառասուն տարիներու ընթացքին եւ իր մօտ տեսած ու վկայած ենք հետեւեալ արժէքներն ու արժանիքները.-

ա) Հայ եկեղեցւոյ ծառայութիւնը Թորգոմ Պատրիարքին համար եղաւ ամէնօրեայ ապրում ու կեանքի մնայուն ուղեցոյց: Նուիրապետական կարգի խոնարհագոյն աստիճաններէն մինչեւ Պատրիարքութիւն, իր ստանձնած հոգեւոր քէ վարչական բոլոր պատասխանատուութիւններուն մէջ Հոգեւոյս Պատրիարքը ինքզինքն ըմբռնեց ու իր կեանքը իրագործեց որպէս ծառայ Աստուծոյ ու ծառայ հայ եկեղեցւոյ՝ իր *“այրիկ լուման”* դնելով մեր եկեղեցւոյ ու ժողովուրդի ծառայութեան գանձանակին մէջ:

բ) Հոգեւոյս Թորգոմ Պատրիարք եղաւ մտաւորական հոգեւորական: Սաղիմական միաբանութեան անցեալի տիտան դէմքերը, Դուրեան ու Դուշակեան պատրիարքները, իրենց բանաստեղծական թոյլներով ու գրական հարուստ ստեղծագործութիւններով դարձան իր մնայուն ուսուցիչները ու ներշնչման աղբիւրները եղան: Անոնց ֆայլերուն հետեւելով Թորգոմ Պատրիարք ինք եւս իր ներդրումը կա-

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ ՄԵԾԻՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԱՆԹԻՆՈՍ - ԼԻՂԱՆՆ

Թիւ

Ամֆիլիա,

տարեց հայ մշակութային արժէքներու առաւել հարստացման, յատկապէս գրական, գեղարուեստական ու քանաստեղծական քննադաւանդն ներս:

գ) Թորգոմ Պատրիարք եղաւ ընդհանրապէս հայ երաժշտութեան ու յատկապէս Կոմիտասեան երաժշտութեան իր մօտեցումը, սիրողական սահմաններէն անդին եղաւ մասնագիտական: Իրեն համար Կոմիտասի մասին խօսիլը գերազանցօրէն իւրայատուկ ապրում ու վայելք էր:

դ) Հոգեւոյս Պատրիարքը իր գաղափարութեան շրջանին նոր փայլ տուաւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան՝ շինարարական, վարչակազմակերպական, կրթական ու մշակութային մարզերէն ներս: Հակառակ Երուսաղէմի Պատրիարքարանը շրջապատող ոչ-նպաստաւոր պայմաններուն, Թորգոմ Պատրիարք անվեհեր պաշտպանը եղաւ, քնականաբար իր շուրջ ունենալով Երուսաղէմի գինուորեալ միաբանութիւնը, հայ եկեղեցւոյ դարաւոր իրաւունքներուն:

Սրբազան Առաքելին քառերով Հոգեւոյս Պատրիարքը իր կեանքի *"բարոյ պատերազմը"* հաւատով պատերազմեցաւ՝ բարձրագոյն աստինանի նուիրումով Աստուծոյ, եկեղեցւոյ ու ազգին ծառայելով:

Կ'աղօթենք առ Ամենագութն Աստուած, որ երկնային երանական խաղաղութեան մէջ ընդունի Թորգոմ Պատրիարքի հոգին եւ զինք յաւիտեանական կեանքի արժանացնէ: Թող Աստուած Սուրբ Հոգւոյն ներգործող զօրութեամբ առաւել եւս պայծառացնէ մեր սուրբ եկեղեցին իր առաքելութեամբ ու ծառայութեամբ:

Այս տխուր առիթով անձնապէս եւ յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Միաբանութեան, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան, մեր Սուրբ Աթոռի Թեմակալ Առաջնորդներուն ու Ազգ. Իշխանութեանց եւ մեր ժողովուրդին, Մեր խորազգած ցաւակցութիւնները կը ներկայացնենք՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, Երուսաղէմի Պատրիարքութեան Տեղապահ Սրբազանին ու միաբանութեան. ինչպէս նաեւ Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարք Նորին Ամենապատուութիւն Տ. Մեսրոպ Արք. Մուրաֆեանին, հայցելով Ամենաբարին Աստուծմէ որ անսասան պահէ մեր Սուրբ եկեղեցին իր Նուիրապետական Աթոռներով:

Աղօթարար՝

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵՍԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Երեւանի Թեմին Առաջնորդական Փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Նաւասարդ Արք.
Կնոյեան կը կարդայ Ամենայն Հայոց Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ.
Կաթողիկոսի ցաւակցական գիրը:

«Վերջին Ողջոյն: Վերջին Հրաժեշտ:»

ՊԱՏՐԻԱՐԻԱՐԺԱԿՈՒ
ՀԱՅՈՑ
ՍՏԱՆԳՈՒԼ

ERMENİ
PATRIKLİĞİ
İSTANBUL

ARMENIAN
PATRIARCHATE
ISTANBUL

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱՊՈՍՏՈՆԱԿԱՆ ԵԿԵՆՈՍՏՈՍՈՒԹՅԱՆ ԻՍՏԱՆԲՈՒԼԻ ԵՊԱՐԽՈՒՄԸ

Այսօր բոլորս ի մի համախմբուած ենք աղօթքներով յուղարկաւորելու մեզի շատ սիրելի ու յարգելի Թորգոմ Սրբազան Պատրիարք Յայրը, դէպի յաւիտենականութիւն: Այս պահուն կը յիշենք Պօղոս Առաքելի խօսքը, ուղղուած Եփեսոսի երեցներուն. Չգոյժ եղէք դուք ձեր անձին եւ ամբողջ հօտին՝ որուն վրայ Սուրբ Յոգիկն տեսուչ կարգեց ձեզ հովուելու համար Տիրոջ ժողովուրդը, զոր Ան փորկեց իր արիւնով (Գործք 20.28): Առաքելը այս խօսքերը արտասանած էր հրաժեշտի իր պատգամին մէջ: Այդ խօսքերը ողջունի խօսքեր էին. Սուրբ Յոգիկին նկատմամբ վստահութիւն կը բուրելին. հաշուետուութեան բնոյթ ունէին. եւ մանաւանդ զգուշացում մը՝ իր մէկնումէն յետոյ պատահելիք հաւանական ժխտական երեւոյթներու մասին:

Երանաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Յայրը իր եօթանասուն եւ երեքամեայ քահանայական ծառայութեան ընթացքին ցոյց տուաւ, թէ լաւագոյնս ըմբռնած էր առաքելական պատգամը եւ կատարեալ հաւատքով թափանցած՝ անոր իմաստին:

Ան, մեր ժողովուրդի այն զաւակներէն էր, որոնք պատերազմի թոհուրոհին հետեւանքով յամաջ եկած կեանքի պայմաններու բերմամբ չէին կոցած վայելել իրենց մանկութիւնը: Իրեն համար երջանկութիւն էր ըլլալ Սրբոց Յակոբեանց սուրբ յարկին տակ, հոն դաստիարակուիլ եւ մանաւանդ վայելել Արմաշական մեծանուն եկեղեցական երանաշնորհ Թորգոմ Ա. Սրբազան Պատրիարք Յօր հայրական հոգածութիւնը եւ թրծուիլ՝ ծառայութեան ոգիով ապագային դառնալու համար հովիւ՝ իրեն յանձնելի ժողովուրդին:

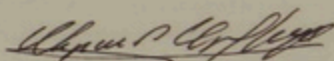
Իւրաքանչիւր անշնչացած մարմին կը լեցնէ իրեն համար բացուած գերեզմանի փոսը: Երբ Երանաշնորհ Սրբազան Պատրիարք Յօր մարմինը հողին պիտի յանձնուի, մենք պիտի դժուարանանք մեր սրտերուն մէջ իր թողած փոսը լեցնել: Յիրաւի Թորգոմ Ս. Պատրիարք Յօր վախճանմամբ Յայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ մէջ գոյացած է փոսեր, քանի որ մենք կորսնցուցած ենք իր կոչումին գիտակից քահանայ մը, Բանին Կենաց հաւատաւոր քարոզիչ մը, առաքելական պատգամին հաւատարիմ տեսուչ մը եւ հուսկ՝ Սրբոց Յակոբեանց Գահուն արժանաւոր գահակալ մը:

Իր հոգեւոր ծառայութեան բոլոր հանգրուաններուն իր ետին թողուց անշնչելի հետքեր. Յայ գիրին եւ գրականութեան նկատմամբ տածած սիրով, Յայ եկեղեցւոյ սրբութեանց պահպանման ուղիով ցուցաբերած նախանձախնդիր կեցուածքով եղաւ լուսաւոր փարոս մը, որ անշիջանելի լոյսով լուսաւորեց եւ ապագային ալ ատակ է լուսաւորելու հոգեւոր ծառայութեան նուիրեալներու ուղիները:

Այսօր հրաժեշտ կ'ամեն մեզմե, ու կ'երթայ միանալ Սրբոց Յակոբեանց Առաքելական Աթոռի երանաշնորհի եւ անմոռանալի գահակալներուն՝ Գրիգոր Շղթայակրի եւ Գրիգոր Պարոնտերի եւ Զրիստոսակոխ վայրերու իրաւապահ զինուորեալ ծառայողներու փառանքին:

Այսօր իր պատգամը ունի մեզի եւ կը հրաւիրէ նոյն նախանձախնդրութեամբ տէր կանգնիլ շարունակել մեր սրբատեղեաց իրաւունքներուն: Կը հրաւիրէ հաւատարիմ մնալ մեր սրբազան կոչումին: Երանաշնորհ Թորգոմ Սրբազան Պատրիարք Յայրը, բարի պատերազմը պատերազմեցաւ, ընթացքը աւարտեց, հաւատքը պահեց, ու կը սպասէ արդարութեան պսակը: Հրաժեշտի այս պահուն կ'աղօթենք ըսելով. Զրիստոս Աստուած Փրկիչ մեր, շնորհեա սմա յարդար դատաւորութեան քում ընդ Պետրոսեան աթոռակցութեանց վերապատուիլ:

Այս առթիւ յանուն Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքական Աթոռին, Պատկանելի Կրօնական Ժողովին, Հոգեւորականաց Դասուն, համայնքային եւ թաղային մարմիններու վարիչներուն ու մեր հաւատացեալ ժողովուրդին կը ցաւակցինք Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան ուխտապահ անդամներուն եւ կ'աղօթենք Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ անսասանութեան համար: Տէր Աստուած նոր մշակներ հանէ իր հունձքին համար ի փառս Աստուծոյ, ի շինութիւն Առաքելական Ս. Աթոռոյն Երուսաղիմայ եւ ի մխիթարութիւն ու հոգեւոր շինութիւն մերազն հաւատացելոց:

Արամ Արքեպիսկոպոս Աթշեան
Պատրիարքական Ընդհանուր Փոխանորդ

Վերջին Օծման արարողությունն էտէ, վերջին հանգիստ: